AAN DE RAAD

Datum opgesteld	10 november 2021	**Behandelend ambtenaar**	E van der Woude
Datum agendering		**E-mailadres**	e.vanderwoude@waadhoeke.nl
Onderwerp	Transitie Visie Warmte	**Telefoonnummer**	
Portefeuillehouder	Jan Dijkstra		

Samenvatting

Voorstel

1. De Transitie Visie Warmte vaststellen

Inleiding
In het Klimaatakkoord heeft Nederland de ambitie vastgelegd van een aardgasvrije gebouwde omgeving in 2050. 2030 vormt een tussendoel: minimaal 1,5 miljoen bestaande woningen moeten van het gas af zijn. Aan de gemeenten is gevraagd om uiterlijk 31 december 2021 op wijkniveau het tijdspad en de hiertoe te nemen stappen vast te leggen in een Transitievisie Warmte (TVW). De Transitievisie Warmte is een beleidsdocument dat richting geeft aan de aanpak naar een aardgasvrije gebouwde omgeving.

De TVW gaat specifiek over de opgave om woningen, bedrijfsgebouwen MKB en maatschappelijke gebouwen (zoals scholen, kerken en ziekenhuizen) te verduurzamen. Verduurzaming van grote bedrijven en industrie valt hier buiten. Hiervoor zijn in het Klimaatakkoord aparte afspraken gemaakt. De uitvoering van de afspraken voor Industrie valt onder verantwoordelijkheid van het ministerie van Economische Zaken en Klimaat (EZK).

Vanaf 2020 zijn hebben we in samenwerking met de gemeente Harlingen gewerkt aan het opstellen van de TVW. In maart 2021 heeft de gemeenteraad ingestemd met het Plan van Aanpak voor het opstellen. De visie ligt nu voor. Het gaat om het vaststellen van de visie. Met het opstellen van een uitvoeringsplan wordt gestart in 2022.

Beoogd (meetbaar) effect
Met het vaststellen van de Transitie Visie Warmte voldoen we aan de landelijke eis om voor 2022 een doorkijk te geven richting 2030 en uiteindelijk een aardgasvrije samenleving in 2050.

Argumenten
1.1 In de visie staat wat de opgave is van de gemeente Waadhoeke
In de TVW wordt een beeld geschetst van de opgave in Waadhoeke. Hoeveel aardgas gebruiken de dorpen, buurten en wijken in de gemeente op dit moment? En hoe verandert dat door alle huidige en toekomstige ontwikkelingen op dit gebied. Voor de komende tien jaar is het belangrijk om de route te schetsen hoe we inwoners en bedrijven mee willen nemen om zoveel mogelijk te gaan isoleren en besparen om zo de CO2-uitstoot te verminderen.

1.2 In de visie staat welke alternatieve warmtebronnen er zijn voor de gebouwde omgeving in Waadhoeke.
Er zijn verschillende mogelijkheden om gebouwen op een duurzame manier te verwarmen. Denk hierbij aan (hybride) warmtepompen of een warmtenet. Hoe die keuze wordt gemaakt is afhankelijk van veel factoren zoals bevolkingsdichtheid, netinfrastructuur, infrastructurele werken (koppelkansen) en technische ontwikkelingen. Op de WAT-kaart is voor de gehele gemeente aangegeven wat er op dit moment per wijk, buurt en dorp de meest kansrijke manier is om de gebouwen duurzaam te verwarmen. Voor Waadhoeke geldt dat in vrijwel de meeste wijken een individuele oplossing het meest kansrijk is. Op enkele plekken, met name in de stad Franeker, behoort een warmtenet tot de mogelijkheden.

1.3 De visie is opgesteld met duidelijke uitgangspunten.

In aanloop naar het opstellen van de TVW zijn er in samenwerking met de raad van Waadhoeke en Harlingen uitgangspunten vastgesteld. Met de uitgangspunten *duurzaamheid, realisme, betaalbaarheid & participatie* heeft de visie vorm gekregen.

- **Duurzaamheid**: Klimaatverandering wordt steeds duidelijker merkbaar. Er moet meer gedaan worden om de gevolgen hiervan te beperken. Daarom zet de gemeente Waadhoeke in de warmtetransitie in op CO2-reductie. Aardgasvrij is het uiteindelijke doel in 2050. In eerste instantie zetten we in op het besparen van energie om daarna stapsgewijs naar CO2-neutraal en aardgasvrij te komen. We blijven de nieuwste ontwikkelingen continu bijhouden rondom kansrijke technische oplossingen naar CO2-neutraal.

- **Realisme**: We gaan stapsgewijs aan de slag. We maken alleen goed onderbouwde en robuuste keuzes en zijn slimme volger in de plan- en uitvoering. Bij het prioriteren van wijken, buurten en dorpen kijken we naar plekken waar een heel duidelijke voorkeur voor één oplossing is en/of er sociale kansen zijn en/of er werk met werk te combineren is (koppelkansen). Zijn die er niet, dan maken we vooralsnog geen prioritering.

- **Betaalbaarheid**: We zetten ons in op het voorkomen en bestrijden van energiearmoede. Daarom focussen we ons op bewezen en betaalbare technieken voor aardgasvrij en CO2-neutraal. Iedereen moet mee kunnen doen. Het moet betaalbaar zijn voor iedereen. Daarom kijken we naar de gehele keten: van opwek tot en met de eindgebruiker, en investeren en ondersteunen we op een doelmatige en slimme manier.

- **Participatie**: Inwoners en ondernemers krijgen bij het opstellen en uitvoeren van de plannen een centrale rol, want we doen het samen, als mienskip! We gaan aandacht besteden om onze bewoners te informeren op een eerlijke, laagdrempelige en eenduidige manier. We zorgen er zoveel mogelijk voor dat de ambitie als gemeente aan kan sluiten bij de draagkracht en het enthousiasme van onze inwoners, zodat we een gezamenlijke en gedragen ambitie hebben.

1.4 I*n de visie staat dat Waadhoeke tot 2030 geen wijken of dorpen gaat aanwijzen om aardgasvrij te worden.*
Dat is nog te vroeg. De klimaatopgave is zeer complex, en vergt de juiste aandacht en tijd. Er heerst tot dusver nog veel onzekerheid over beschikbaarheid van de alternatieven voor aardgas en bovendien is volledig van het aardgas afgaan nu vaak nog te kostbaar. We kiezen ervoor om stapsgewijs richting aardgasvrij te gaan en eerst in te zetten op isoleren en besparen. Als ‘Slimme volger’ houden we de nieuwste ontwikkelingen bij om bij te dragen aan de ambitie uit het klimaatakkoord voor een aardgasvrije gebouwde omgeving in 2050. Om haar ambities te halen en de gebouwen in de gemeente Waadhoeke in 2050 duurzaam verwarmd te hebben gemaakt en haar CO2-uitstoot met 95% te verminderen, volgen we in de visie drie strategische sporen. Door de sporen “Iedereen isoleren”, “Stap voor stap aardgasvrij” en “Denk vooruit” te bewandelen, gaan we aan de slag met het terugdringen van het aardgasverbruik. Zo worden alle gebouwen geleidelijk aardgasvrij-ready gemaakt.

- <u>Spoor 1: Isoleren</u>
De gemeente Waadhoeke wil resultaatgericht aan de slag met energiebesparing om de warmtevraag (en daarmee de aardgasvraag) te verminderen. De eerste stap is het creëren van bewustwording en het stimuleren van geen spijt-maatregelen. Het verminderen van de warmtevraag begint namelijk met het

besparen van energie en het isoleren van gebouwen.

- Spoor 2: Faciliteren van (maatschappelijke) initiatieven.
Uiteindelijk is het de bedoeling dat ieder gebouw in de gemeente Waadhoeke in de periode tussen nu en 2050 duurzaam verwarmd wordt. Dat doen we stap voor stap. We zetten in op een geleidelijke transitie. We gaan voor 2030 niet zelf actief aan de slag met het volledig aardgasvrij maken van wijken, buurten en/of dorpen. Waar een collectieve oplossing mogelijk kansrijk is, voeren we verdiepend onderzoek uit. Zo maken we tot 2030 de WAT-kaart steeds concreter.

Spoor 3: Denk vooruit.
Een geleidelijke warmtetransitie In veruit de meeste dorpen en wijken in de gemeente Waadhoeke is een individuele oplossing het meest kansrijk. Vaak is het afhankelijk van de ouderdom en de staat van het gebouw of dat dan een all-electric warmtepomp is of een hybride warmtepomp met (hernieuwbaar) gas is. Om deze transitie goed te laten verlopen, moeten we vooruitdenken. Dat doen we door de volgende stappen te nemen:

- We blijven monitoren waar koppelkansen zich voordoen.
- We herijken de Transitievisie Warmte iedere 5 jaar, zodat de nieuwste kennis en informatie mee kan worden genomen. Daarbij kijken we onder meer naar nieuwe inzichten rondom geothermie, restwarmte en de beschikbaarheid van hernieuwbare gassen.
- We gaan bewustwording creëren onder inwoners om op 'natuurlijke momenten' (bijvoorbeeld bij verbouwingen) de transitie te maken.

Kanttekeningen
Kanttekeningen

1.1. *Door niet concreet aan te geven welke wijken/dorpen wanneer van het gas af gaan, krijgen inwoners niet de duidelijkheid waar hij wel vaak om vraagt.*
Inwoners willlen graag weten waar ze aan toe zijn en vragen om meer concreetheid. Los van dat het in deze fase slechts om een visie gaat en nog niet om een uitvoeringsplan, is het voor Waadhoeke nog te vroeg om wijken aan te wijzen. De klimaatopgave is zeer complex, en vergt de juiste aandacht en tijd. Er heerst tot dusver nog veel onzekerheid over beschikbaarheid van de alternatieven voor aardgas en bovendien is volledig van het aardgas afgaan nu vaak nog te kostbaar.

1.2. *Door afhankelijkheid van onderliggende infrastructuur is de warmtetransitie ingewikkeld.*
De gemeente is geen eigenaar van de onderliggende infrastructuur (elektra en gas). Gaandeweg zullen inwoners ook individuele keuzes maken en zal een groot aantal kiezen voor een oplossing op elektriciteit. Tot dusver zien we dat ook het netwerk knelpunten op levert voor de toenemende productie maar ook afname van stroom. Op dit op te lossen werkt Liander in de periode tot 2025 aan een forse verzwaring van hun netwerk (programma netuitbreiding Lelie) in Fryslân en de Noordoostpolder.

Alternatieven
Het alternatief is om de TVW niet vast te stellen. Daarmee blijven we dan in gebreke van de landelijke eis om voor het einde van dit jaar een visie op te stellen. Zonder een TVW kan een gemeente geen structuur bieden voor inwoners en bedrijven op het gebied van de warmtetransitie.

Vervolg
Na besluitvorming in de raad zal er over de TVW en het vervolg gecommuniceerd worden via de gebruikelijke kanalen van de gemeente. In 2022 wordt gestart met een uitvoeringsprogramma om de doelen die gesteld zijn in de visie te halen.

Inwonersparticipatie
Bij het opstellen van de TVW zijn diverse stakeholders nauw betrokken geweest. Met Netbeheerder Liander, Wetterskip Fryslân, woningbouwcorporaties, de huurdersvereniging en De Bewonersraad Friesland zijn gesprekken gevoerd om uitgangspunten en onderzoeken die voor de TVW zijn gedaan te toetsen. Ze hebben een concept-visie gehad waarop ze hebben kunnen reageren. Middels een enquête zijn bewoners in het begin van het proces gevraagd hoe zij tegen duurzaamheid kijken, wat hun situatie is en hoe en waarover zij op de hoogte gehouden willen worden en in het proces. Daarnaast zijn er twee informatie-inloopavonden geweest. Daar zijn inwoners geïnformeerd en in de gelegenheid gesteld vragen te stellen over en te reageren op de inhoud van de TVW.

Communicatie
Tijdens het proces om te komen tot de TVW is op verschillende manieren gecommuniceerd. Via de gebruikelijke kanalen van de gemeente, maar ook via openbare raadsinformatieavonden en bijeenkomsten voor inwoners.

Financiën
De financiële consequenties voor de gemeente zijn op dit moment niet duidelijk evenmin als de personele consequenties. Duidelijk is wel, dat deze er zullen komen. De gemeente Waadhoeke zal in 2022 komen met een uitvoeringsplan dat gericht is op besparen en isoleren. Hoe dat er precies uit komt te zien is nog niet duidelijk. De financiële consequenties zijn daarom nog onduidelijk. Vanuit de VNG is er een motie ingediend waarin wordt aangedrongen bij het Rijk afspraken te maken om te komen tot een integrale energiewetgeving en de daarbij horende financiering. Voor succesvolle uitvoering van de uitvoeringsplannen zijn middelen vanuit het Rijk noodzakelijk.

Juridisch kader
Niet van toepassing.

Bijlagen
Bijlage 1: <Transitievisie Warmte gemeente Waadhoeke >

Burgemeester en wethouders van Waadhoeke

, burgemeester

, secretaris

NR.: D2021-11-018745

De raad van de gemeente Waadhoeke

Gezien het voorstel van het college van burgemeester en wethouders van Waadhoeke van 16 november 2021;

B E S L U I T
De Transitie Visie Warmte vaststellen

Aldus vastgesteld in de openbare raadsvergadering van 9 december 2021 ,

Signed By: Waanders, M.C.M. <m.waanders@waadhoeke.nl>
16/12/2021 12:23:02 CET , voorzitter
ID: ebf280af-a68d-41d2-86f9-e730b6e771db
Auth: Scribble

Signed By: Bruinsma, W. <w.bruinsma@waadhoeke.nl>
16/12/2021 15:19:41 CET , griffier
ID: ebf280af-a68d-41d2-86f9-e730b6e771db
Auth: Scribble

Dit document is digitaal ondertekend.